

Quant de temps!

—Bé [riu]. No ho sé. Si un estima la feina artística sap que té el seu temps. També és veritat que jo trigue molt. Potser això també fa que no hi haja una coma que no siga a lloc: si tinc dubtes, puc preguntar. Quan cal sóc un home d'acció, però habitualment sóc tirant a reflexiu. Em pense molt cada cosa. És la meua manera d'explicar. Però és que no volia fer res que no em deixara satisfet. Per això he trigat. I perquè les coses que volia dir no les volia dir enfadat. I tenia molts motius per a estar-ne.

—**Enfadat? No ho sembla.**

—Perquè jo m'enfada cap endins.

—**Enfadat amb qui? Amb el món?**

Amb el país?

—Amb tot. És el cabreig que té una mica tothom. Però d'entrada no el sabia explicar. He volgut dir les coses amb el màxim de serenor possible i amb temps per a triar bé les paraules, ajuntar-les i fer-les passar per damunt del fil melòdic. També veia clar que volia tornar a la senzillesa de l'ofici. Vaig cercar quines coses m'agradaven i hi vaig trobar els dos ingredients principals de la cançó, la música i la lletra.

—**Heu fet un disc essencial.**

—Tenia ganes de tornar al principi. En realitat, és molt fàcil d'ornamentar un disc i amagar algunes coses sota d'unes altres. En canvi, és complicat d'estar completament nu perquè es veuen els teus defectes. I volia tornar a això. Confie en les cançons i les millors que jo he sentit han funcionat amb una orquestra simfònica i amb una guitarra sola. Però si no funcionen amb la guitarra primer, malament. He fet un disc des de la confiança que tinc en l'ofici de cantautor. Només hi he afegit el violoncel de Sara Chordà. Perquè era de justícia: ens ha acompanyat els últims anys i volia que hi tornara a ser, amb aquesta sonoritat tan bona que té. I Borja Penalba, és clar, que hi ha estat sempre: és el traductor de les meues idees musicals.

—**Com penseu la cançó, només amb la veu o ja vestida?**

—M'imagino moltes coses. I després en vaig traient. Perquè, normalment la producció d'un disc meu és una desproducció: traure allò que potser ajuda per a la composició però que després, a l'hora d'explicar-ho a la gent, interfereix. En tot cas, habitualment pense en síl·labes i música tot junt. Si em ve una melodia ja

PRATS I CAMPS

“Jo m'enfada cap endins”

Han passat cinc anys des del seu darrer treball. Feliu Ventura (Xàtiva, 1976) presenta un disc potent, madur i amb secrets que no vol revelar a cap entrevista. Per això fa cançons, explica. I ens les ofereix en essència, sense ornaments: són ‘Música i lletra’.

ve amb una lletra, pràcticament sempre, una lletra que poden ser dues o tres paraules. Però sí: sol ser ja una cançó des del començament.

—**Hi heu posat pocs instruments, però en un bloc ens n'expliqueu la història.**

—És que els llocs on s'han fet i on han estat, o la gent que els ha tocats i que

els ha cuidats, els canvien el so. Eixos instruments que han tocat mil estils diferents, que han respirat aires tan diferents, vénen al disc a donar-me coses que no es poden pagar.

—**Obriu el disc amb “Història d'un sofà” i hi afegiu: “lloc 5”.**

—És la cançó que parla de Xàtiva. Quan vaig començar a publicar, sabia

que Xàtiva hi faria acte de presència cada cert temps. I una manera de no amagar-ho era identificar-ho: “Lloc” a la maqueta; “lloc 2” al primer disc; a *Barricades de paper*, “El que diuen els arbres” és el “lloc 3”; a *Alfabet de futur*, “Si vénis” és el “lloc 4”. Cada lloc té una perspectiva diferent de Xàtiva. La d’aquest disc és el país de la infantesa.

—**Un pic de nostàlgia?**

—Bé... És molt experiencial. Ens fem grans [riu] i expliquem les coses d’una altra manera. Jo he tingut sempre la consciència que Xàtiva és el meu país i la meua llengua. I necessite tornar a aquesta àncora sempre. Sense això no seria ací ni faria el que faig. Ara se’n parla, però per ací hem tingut sempre la consciència que localitzar-se és la millor manera de globalitzar-se. Resulta que el nacionalisme ja era això i alguns ho han descobert ara: que canvis el món perquè analitzes el teu lloc i intentes canviar-lo, que parlar de les coses concretes és la manera més universal de parlar de les coses de tots.

—**Sou conscient que la segona cançó, “Torn de preguntes”, és de les que transmeten força?**

—Naix de moltes coses, però sobretot d’aquella campanya, “sense preguntes no hi ha cobertura”, per aquell costum que van prendre els representants polítics més pròxims quan deien: “Hi haurà compareixença i no es faran comentaris.” Però és que si s’eliminen les preguntes no hi ha democràcia. Perquè el poble té dret a saber. I el periodisme està al servei del poble, no? Hauria de controlar el poder. El resum és aquest: tenim dret a fer les preguntes.

—**Té un tremp especial, aquesta cançó.**

—En aquest aspecte, és una cançó més de les del començament. Però després també hi ha la metaforització de la pregunta, que no és només la pregunta, són moltes més coses. I les respostes són moltes, també: són les revoltes, la ràbia, la gana de saber. Aquest cabreig que no sabia com traduir ha quedat en les paraules d’algunes cançons. I la música serveix per a això, també. No pot ser que la gent no tinga feina o cobre menys de 800 euros al mes i els cantants no ho expliquen, i els periodistes no ho expliquen, i els polítics miren a una altra banda. Jo no puc cantar cap a una altra banda. I aquestes cançons espere que siguin útils. Són útils per a mi. I espere que també ho siguin per a l’altra gent.

—**Dieu (canteu): “No coneixeu el sud que crema per guiar el nord!”**

—Són molts suds, també. Encara que nosaltres, d’entrada, pensem en el nostre sud. Són els suds que tenen situacions de crisi molt més fortes encara, el que pateix gana, el sud perseguit, el que té una llengua prohibida...

—**I crema?**

—Un dia ens van cremar i les brases romanen a sota. El foc no s’ha apagat. I sovint allò que guia el nord és saber que el sud, malgrat milions de dificultats, continua existint, continua parlant el seu idioma i donant exemple. Les nostres preguntes un dia es convertiran en un incendi que no sabran apagar.

—**Hi feu jocs de paraules, a les cançons. Inciteu a cercar?**

—Per a mi, fer cançons ja és un joc de paraules. La resta forma part del meu estil d’escriure cançons i d’escriure en general. M’agrada jugar, què vols que hi faça [riu]. Els que m’ensenyaven a jugar

amb les paraules sovint ho feien perquè hi estaven obligats, i d’aquí tenim la fera ferotge i l’estaca i la nit i un milió de coses amb les quals he après a fer cançons. I ara ho faig per a dir el que no es pot dir o perquè m’agrada. I també per a fer pensar. Partesc de la base, perquè ho sé, que al meu públic no cal explicar-li les coses i que es pot agafar el missatge que vol.

—**“Present”, per exemple: és un regal o l’ara mateix?**

—Sempre havia volgut fer un regal que fora una cançó. A ningú en concret, però deixar-lo fet. I vaig pensar en allò que ens han dit: que llauraven un futur per a nosaltres, i que també ens havíem de fer un futur. Però, ben mirat, nosaltres només podem fer present. Els que el transformen en futur, que serà el seu present, són els que el reben. Nosaltres, això sí, hem de procurar que aquest present siga el millor possible. Per això l’hem de canviar.

—**És una cançó d’amor o de lluita? O totes dues coses? O segons?**

—És que l’amor és moltes coses. L’amor a un company o una companya, a un amic, als germans, als pares, a un lloc, a una llengua, ha de servir per a fer-nos millors. I l’amor és una lluita, també. De vegades el camp de batalla és el cos i de vegades uns altres camins.

—**De John Lennon a Miquel Duran de València, cada cançó es presenta acompanyada per una citació. És un joc de pistes?**

—Potser ho he fet pensant que el disc era massa críptic. Sempre intente que el llenguatge siga clar: tinc Estellés en la motxilla. Tot i que és molt treballós trobar un llenguatge senzill. De vegades em passa que vull dir moltes coses juntes en les mateixes paraules, i potser una frase de Bertolt Brecht o de Joan Solà ajuda en el camí. O potser és que la pose per a despistar. No intente fer guies de lectura, en tot cas. Només explique què sentia jo en aquell moment.

—**Heu fet una cançó gürteliana, també. Amb ironia, humor i mala llet.**

—És que sóc bastant així. Tinc molta vergonya però m’agrada molt fer crítica amb l’humor. Ben mirat, però, la cançó és el conte de d’Andersen, simplement.

—**El vestit nou de l’emperador.**

—És clar. I em vaig adonar d’allò que diuen de la realitat i la ficció i de com el conte aquí ha estat superat. Hi vaig afegir quatre detalls més, però és el conte, al

PRATS I CAMPS

capdavall. I si la política d'aquest país no vol ser parodiada s'haurà d'espavilar, perquè ens ho fan molt fàcil.

—**A l'altra banda de la lluna hi ha la cançó que, encara que no ho explíciteu, dediqueu a Lluís Llach.**

—És que per a mi Llach és el mar. Si pense en una música per a posar-li al mar, és ell. I Maria del Mar Bonet, també. Però jo he tingut Llach més a prop. I havia de tancar el cercle d'alguna manera, un cercle d'agraïment, no només personal, sinó col·lectiu. A més del que diu la lletra, també els arranjaments busquen contínuament el vaixell de Grècia i un munt de referències. Saps una altra cosa que he après en tot aquest temps, amb ell i amb molta altra gent?

—**Què?**

—Que fem de polissó en els ulls d'aquesta gent. No parlo de gent coneguda necessàriament, sinó de persones que han viscut moltes coses, uns altres llocs, uns altres temps on nosaltres no podem anar. I nosaltres hi hem estat, dins dels seus ulls, com un polissó. És com quan parlo de l'acordió de Laura Almerich: cada vegada que ha manxat l'acordió ha fet xxxaaaah i ens ha portat una mica d'aquella història.

—**I us el va donar.**

—Exacte. I és impagable, això. No es pot valorar ni en diners ni en res. És una saviesa per a sempre.

—**La hi heu cantada, a Lluís Llach, la seva cançó?**

—No. I ara. Sóc molt vergonyós. Prefereixo que ho escolte ell sol. És un regal. No hauria ni de dir que és per a ell. Però és per a ell. I per moltes coses.

—**Com pot ser que, essent tan vergonyós, un dia decidiu de pujar a cantar dalt d'un escenari?**

—[Riu.] Jo no vaig decidir res. Res. De cap manera. No sé com vaig començar. Sé quan vaig començar a fer cançons: a casa. Era una altra manera de llegir. Per a mi. No les ensenyava a ningú. I em sembla que va ser en una reunió d'amics, que vaig cantar cançons que no eren meues, em van animar a fer-ne, jo vaig dir que en tenia unes quantes i de sobte em vaig trobar cantant a Ontinyent. Em van enredar. Tenia setze o disset anys i quaranta cançons, la majoria molt roïnes. I em van fer cantar allà. Ja no era un concert entre amics sinó un lloc gran amb cadires. I després em van dir si volia anar a un altre lloc. I jo, no sé per què, vaig dir que sí.

—**Aleshores éreu un rara avis.**

—En aquella època, al País Valencià

“Hi ha qui mira cap a una altra banda. Jo no puc cantar cap a una altra banda”

hi havia els cantautors dels anys 80 més o menys actius, però de la meua edat pràcticament només hi era jo. I de sobte em trobava cantant amb Obrint Pas, amb Gramoxone-Malajunça... Era curiós. Però és que, per l'actitud, m'hi he continuat sentint sempre relacionat: és la meua generació. De fet, si hagués pogut, hauria tingut una banda. Des del començament. Perquè la tenia en el cap. Vull dir que jo no he triat el camí. M'hi he trobat. Si al nostre país no hi haguera hagut el trencament dels anys 80, el que tenim ara ho hauríem tingut fa deu anys i ara fariem unes altres coses.

—**Sempre heu reconegut influència dels precedents.**

—He begut de moltes fonts. I totes em fan coses. De vegades molt superficialment, de vegades més profundament. De tota manera, gairebé mai no s'ha de fer cas d'un autor quan diu quines són les seues influències, perquè sempre n'hi ha més i sempre en diu algunes que són mentida.

—**Fins i tot explíciteu influències visuals. La portada de Música i lletra té un aire a l'Alcoi de l'Ovidi Montllor: pel color, la lletra...**

—I perquè és de l'Antoni Miró [riu]. Per a mi és una presència d'infantesa: sempre ha estat a casa, per dir-ho d'alguna manera. Quan vaig començar a saber d'Ovidi, en vaig conèixer els amics, Toni ens va convidar a casa seua i, no sé com, hi he anat tornant. I en un moment en què el disc deixa de ser un objecte important, com que no sé si serà dels últims que faça en aquest format, volia que, almenys un, tinguera una portadeta d'Antoni Miró. I em va dir que jo era aquest dibuix: la tímidesa de mirar cap endins.

—**La darrera cançó és de comiat. Ens hem d'espantar?**

—[Torna a riure.] Nooo. Per a mi, totes les cançons han de ser útils, més enllà del plaer d'escoltar-les i d'estar-hi a gust, que també. I aquesta és per a això, només, per a dir adéu. I d'agraïment al públic, també. I dic: no vull apartar-te del camí; no podem estar sempre junts perquè tu has de fer coses. Ja està bé que m'escoltes, que vingues al concert, jo hi estic molt a gust i si vols ho repetim, però ara, quan acabes, fes la feina que has de fer.

Núria Cadenes